

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีผลผลิตจากการเกษตรมากมายที่สามารถนำมาสร้างเศรษฐกิจชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของชุมชน โดยไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความอยู่ดีกินดีแก่ชุมชน ทูเรียนเป็นพืชเศรษฐกิจตัวหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดจันทบุรี เปลือกทุเรียนเป็นชิ้นส่วนที่เหลือจากการทำประโยชน์ ซึ่งจะถูกทิ้งกองเหมือนขยะ ปริมาณผลผลิตของทุเรียนในจังหวัดจันทบุรีจะเริ่มออกสู่ตลาดตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม โดยผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในเดือนพฤษภาคม สถานการณ์การผลิตทุเรียนของ 3 จังหวัด (ตราด จันทบุรี และระยอง) ภาคตะวันออกปี 2554 มีเนื้อที่ยืนต้นจำนวน 288,783 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2553 จำนวน 2,539 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.89 เนื้อที่ให้ผลจำนวน 259,543 ไร่ ลดลงจำนวน 3,026 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.15 และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 1,353 กิโลกรัม เพิ่มขึ้น 121 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 9.82 ทำให้มีปริมาณผลผลิตโดยรวม 351,289 ตัน เพิ่มขึ้นจำนวน 27,916 ตัน คิดเป็นร้อยละ 8.63 ผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นมาก ผลจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ทำให้การติดดอกของทุเรียนเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาถึงแม้เนื้อที่ให้ผลจะลดลงจากการโค่นทิ้ง เพราะเป็นโรคโคนเน่า ต้นแก่และด้วงเจาะต้นก็ตาม ทั้งนี้ราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่องมา 2 - 3 ปี ทำให้เกษตรกรสนใจดูแลรักษาและเริ่มหันมาปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับการกระจายตัวของผลผลิตที่จะออกสู่ตลาด เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงกรกฎาคม โดยจะออกกระจุกตัวสูงสุดช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2554 ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 ประเทศไทยผลิตทุเรียนกวน ปริมาณ 2,700 ตัน คิดเป็นมูลค่า 165 ล้านบาท ราคาส่งออก จำนวน 61,000 บาทต่อตัน และผลิตทุเรียนอบแห้งปริมาณ 500 ตัน ปริมาณการผลิตลดลงจากปีที่แล้ว เป็นมูลค่าการส่งออกจำนวน 165 ล้านบาท สูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา ส่วนราคาส่งออก เป็นเงิน 330,000 บาทต่อตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ออนไลน์. 2554) จะเห็นได้ว่าการผลิตทุเรียนแปรรูปเป็นจำนวนมาก สิ่งที่เหลือจากการแปรรูปก็คือ เปลือกและเมล็ดที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย บริษัทพัฒนาประชากร (2537 : 57) ได้วิเคราะห์ถึงสถานการณ์ใช้พลังงานของครัวเรือนพบว่ายังคงมีการใช้ฟืนและถ่านเป็นเชื้อเพลิงหลักในการประกอบอาหาร และมีแนวโน้มว่าจะมีการใช้ก๊าซหุงต้มในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำพลังงานทดแทนด้านอื่น ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วน (ประลอง ดำรงไทย. ออนไลน์. 2550)

เปลือกทุเรียนและขี้เถ้าเป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและจากอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ วัสดุเหลือใช้เหล่านี้มีความเป็นไปได้ในการนำมาแปรรูปเป็นวัสดุให้พลังงาน

จากการที่มีปริมาณการแปรรูปทุเรียนเป็นจำนวนมาก แล้วสิ่งที่ตามมาคือขยะที่ออกมาจากการแปรรูป ซึ่งก็คือเปลือกทุเรียนที่มีเป็นจำนวนมาก ทางออกของการแก้ปัญหานี้ก็คือการนำเปลือกทุเรียนดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบของถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนช่วยกันผลิตและใช้ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน เพื่อจะได้ลดการใช้ถ่านไม้และก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาขยะจากเปลือกทุเรียนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการผลิตถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลเกวียนหัก
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายจากการใช้ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลเกวียนหัก

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน
2. สถานที่ทำการวิจัย คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
3. เครื่องผลิตถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน มีกำลังการผลิตไม่ต่ำกว่า 60 กก./ชม.
4. ออกแบบบรรจุภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลเกวียนหักรู้จักการผลิตถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียนที่เหลือทิ้ง
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลเกวียนหัก ลดค่าใช้จ่ายจากการใช้ก๊าซหุงต้ม โดยหันมาใช้ถ่านจากเปลือกทุเรียนแทน
3. ลดปริมาณขยะจากเปลือกทุเรียนได้ไม่ต่ำกว่า 480 กิโลกรัมต่อวัน